

R **A**
Edebiyat,
fikir,
kültür,
sanat
derginiz.

Yıl: 2
Sayı: 15
Ocak - Şubat 2022

Editörler

Süveyda Güleç
Sevinç Beysun Sağar

Ön Kapak - Arka Kapak

Ahmet Öztürk

Düzeltili

Ömer Kalender
Seleme Kayabaşı
Tarkan Güleç

Tasarım

Gül Sultan Çiçek
Ahmet Öztürk
Zeynep Sude Alataş

Sosyal Medya Sorumlusu

Aybike Ulubaş

İçerik Fotoğraf Sorumluları

Meryem Özdemir
Zeynep Sude Alataş

İletişim

rafdergi20@gmail.com

raf.dergi

raf_dergi

02 Editörden

03 Şiirhane

04 Tuhaf ve Eksik Bir Hikaye 2
Hikaye

05 Dünya Kimin Etrafında Dönüyor

06 Bir Dokun Bin Ah İşit
Şiir

07 Gecenin Kayıp Kızı
Hikaye

08 Foto-Sentez

09 Röportaj

12 Senden Sana
Şiir

13 Ondan Uzak Deneme

14 Sonsuz Kere İssiz
Şiir

15 Ernest and Celestine
Film-Sever

16 Karikatüristik

17 Yolcu
Şiir

18 Voltaire ve Eserleri Üzerine
Deneme

26 Şiirhane

27 "Bir derdim var, artık tutamam içimde"
Deneme

28 Sonsuzluk Hecesi İlk Aşk
Deneme

29 Palaspere
Şiir

30 Körlük
Kitaplık

İ
Ç
İ
N
D
E
K
İ
L
E
R

Editörden

Yeniden başlamaya hazır mıyız? Tüm karanlık günleri, dermanı henüz ulaşmamış dertleri, yitip giden sevilenleri, çok uzaklardan el sallayan geçmişi; içimizde yaşattığımız halde yeniden başlamaya hazır mıyız?

Unutmadan, silip atmadan, üstüne sünger çekmeden, yaşanan ne varsa hepsinden tek tek çıkarılan dersleri derleyip toplayıp yolumuza azık diye katmaya var mıyız? Gidilen yollarda edindiğimiz, yanımıza kâr kalmış tüm tecrübelerle her geçen gün daha fazla kendimize dönüşmeye başlar mıyız? Hayal kurmaktan hiç usanmadığımız, içimizdeki gücün farkına vardığımız, sevginin hüküm sürdüğü bir dünya yaratmaya var mıyız? Hiçbir şey için geç değil, yeni başlangıçlara sevgili okur...

Hasret

Hatice Işık

Uzun bir göç hikâyesi
Turnalar da gitti
Kapıda kara kış...
Buz kesti yine yüreğim üşür fakir
Aç sefil hiç değil
Fukaralık...
Özlem...
Hasret...
Sensizlikten.

Saf

Seleme Kayabaşı

Pervasız bazı odalar
Geçmişten fazlasını isteyen ben
Önümdeki toprağı tonla ezetim var
Yarımdan bugünden ve harelerden
Üst dudağındaki zehir
Yüreğimde bazıları atan kalp
Vücudum ah eder silkelenir
Gözlerin ruhumda edinir saf

Tuhaf ve Eksik Bir Hikaye 2

Nesrin Arslan

Adını bilmediğim bir kadın ve adını bilmediğim bir çocuk el ele.

Başı öne eğik kadın otobüs garında ilerliyor.

Cıvıl cıvıl otogar; gidenler, gelenler, bekleyenler, karşılayanlar, yolculayanlar...

Çok da ilgisini çekmiyor bu kalabalık kadının.

Devam ediyor ara sıra arkasına bakarak.

Elinde büyükçe bir valiz, diğer eli çocukta.

Fırfırlı, mavi kelebekli, beyaz bir elbise var çocuğun üstünde.

Gişelere yaklaşıyor kadın "..... 'ya bir bilet acele olsun" diyor

"Hemen yok" diyor genç adam, "İki saat sonra ilk otobüs."

Israr ediyor kadın "Gelirken gördüm bir tane kalkıyordu koşar yetişirim ben."

"İmkansız abla, dolu o." diyor genç adam.

Kadın hayal kırıklığı içinde, "Tamam sonraki olsun o zaman" diyor.

Lanetli bir söz için açtığı ağızını, küçük kızını görünce burnundan verdiği bir nefesle kapatıp yutuyor öfkesini.

Merdiven altı, bu apaydınlık, gürültülü, kalabalık otogarda, en kuytu, en az ışık alan, en gözden uzak yer olduğu için kadın ve çocuk oraya koşuyorlar.

Nasıl geçer bu iki saat diye düşünüyor kadın, korku dolu gözlerle etrafı tararken.

Olup bitenin farkındaki çocuk, sorun çıkarmamaya çalışıyor annesine en uslu halini takınarak.

Örgülü saçlarıyla oynuyor ilkin, sonra elbisesindeki kelebeklerle bir masal uyduruyor.

Pır pır ediyor kadının kalbi, saatin tiktaklarına eşlik eder gibi ve ilk bir saatin geçtiğini haber veriyor yapılan bir anons.

Rahat değil içi kadının, zaten hiç olmamıştı ki çocukluğu hariç.

Sarı saçlarının uçları yüzünü saklamaya çalıştığı şalın kenarlarından çıkıyor ama kadın eliyle itiyor onları.

"Şükür " diyor kadın otobüs perona yaklaşırken ve hemen çocuğu otobüsün merdivenlerine itiyor.

Tam kendisi de binecekken arkasından gelen bir sesle irkiliyor.

"Ulan beni terk edemezsin demedim mi sana?" ve kadın arkasını bile dönmeden bir patlama sesi yankılanıyor otobüs garında.

Üstü başı kan içinde kadın düşüyor yere ve çocuk mavi kelebekli beyaz elbisesine, kırmızı boyaya batmış bir fırçadan lekeler püskürmüş gibi olduğu halde, otobüs merdiveninde kalıyor öylece, elbisesinin eteklerini elleriyle sıkışmış, korku dolu gözlerle...

V

Y

Z

Dünya Kimin Etrafında Dönüyor

Süveyda Güleç

Başlangıçta herkes eşitti. Hayatta kalmanın anlamsızlığı aşıkardı. Ve deliler asla yalnız değildi.

Aklını kaybettiğinde henüz on altı yaşındaydı. Odasından günlerce çıkmadan düşünmüş, sonunda bu sırrı çözenin imkansızlığını zor da olsa kabullenmişti. Saatler, günler, bir hafta, üç ay, mevsimler geçti. Çok uzaklardan koca gövdeli bir tren ışığını var gücüyle çalarak geçti. Kan çanağına dönen gözlerinden vazgeçtiğini gösteren umutsuzluk belirtileri geçti. Derin bir iç çekti, artık her şey için çok geçti. Kendi cezasını kendisinin kestiği bu davada, hem acımasız bir yargıç hem ürkek bir mahkumdu. Hastaneye yatırıldıktan sonra bir daha kimseyle konuştuğunu işiten olmadı.

Unutuldu. Tıpkı eski ve yıpranmış bir halının bunaltıcı bir yaz akşamı aniden kaldırıldığı kilerde yıllarca unutulması gibi tasadan ve acıdan yoksun, unutuldu. Ne ailesi ne arkadaşları ne tanıdıkları onu anladı. Hiç kimse konuştuğu zamanları hatırlayamadı. Sesi sanki hiç var olmamıştı. Dilsiz olarak doğmamıştı ama belli ki dilsiz olarak ölecekti. Dünyadan alacağı ne varsa almış, ölümü bekleyen bir zavallı gibi duygusuz ve mağrur bakışlarını tüm gün beyaz duvarlara dikerek saatlerce hareketsiz dururdu. Doktorları, düşünme yetisini kaybettiğini bilmeseler durmaksızın düşündüğünü sanacaklardı. Oysaki beyni çalışmayı bırakalı uzun zaman olmuştu.

Geceleri uyumaz, alacakaranlığın vuracağı saati beklerdi. Ne zaman ki gökyüzü en koyu rengine bürünür, yıldızlar ortadan kaybolup geceye derin bir sessizlik çökerdi, o zaman gözlerini yukarıya çevirip, keskin bakışları ile sonsuzluğu süzerdi. Sanki kafasında ne varsa gözlerinden açılan bir pencere ile boşluğa akardı. İşte ancak o zaman rahat bir nefes alır, "yaşamak" eyleminin o koca yükünü sırtından bir saniyelikğine atmışçasına kamburu düzeler; ciğerleri, içine huzurla çektiği nefes ile dolardı. Her şey o bir saniye içindi.

Ne olduysa, anlaşılmanın imkansızlığını, yüz yaşına gelmeyi beklemeden kabullendiğinden, yaşamdan isteyecek bir şeyin olmadığını erken fark ettiğinden olmuştu. "Hayatta kalıyor olma"nın bilinciyle, her geçen gün ile daha da kaybettiği aklını tamamen yitireceği zamanı ipe çekiyordu. Kendini hapsettiği bu akıl hastanesinin yalnızca zihninin bir parçası olduğunu kabul edemiyordu. Tüm çıkış yollarını sıkı sıkıya kapamıştı. Delilik ona, başka kimseye olmadığı kadar çok yakışmıştı.

Bir Dokun Bin

Ah İşit!

Himmet Çokal

řenlięi bol bir cehennem denk geldięimiz çağ
Her günümüz birbirinden ziyan, huzurdan muaf
Havası, suyu, toprağı eskisi gibi değil hiçbiri
Rüzgarla eğleşmiyor artık ne kavaklar ne de servi

Şiiri küstürdük, tutmaz oldu çayımızın demi
Arar olduk yanında, katık etmeye bir hoş sohbeti
Tek yoldaşımız oldu durmaksızın geçen zaman
Gerisi teferruat, gerisi yabancı bir yığın insan

Anılara müptela bir serseridir varlığımız
Sokaklar dolusu kalabalıklar içinde yalnızız
Şimdi kuş uçmaz kervan geçmez gönlümüzde
Susuz kaldık muhabbete kendi çölümüzde

Alıp başımızı düşsek uzak yollara
Yollar yabancı, ıssız ve de tenha
Canımızdan bir can yoksa bastığımız toprak altında
Her adım gurbet, her tebessüm töhmet altında

Tüm mevsimlerimiz talan oldu takvim yaprağında
Arafta kaldık hep dünle bugün arasında
Bir ömür yaşanır da hangi vicdana sığar yaşadığımız
Öyle bir çağ ki hayatta kalmak oldu varoluş amacımız

Gecenin

Kayıp Kızı

Melike

Gecenin kayıp kızı, ayın on dördünün denize vuran yansımada yaşardı. Her gece hasretle ve özlemle şehir ışıklarını izleyip hayaller kurardı. Bazı geceler canı o kadar çok sıkılırdı ki ışığı yanan evlerin pencerelerini tek tek sayardı. Bir... İki... Üç... Bazen de kendisine bir ev seçer ve o evde yaşadığına dair hikâyeler uydururdu: “Ben şu evin içinde olsaydım, şu an kendime kocaman çikolatalı bir pasta yapıyor olurdum.”, “Hayır, hayır şu evin içinde arkadaşlarımla oturmuş şeker yerken sohbet ediyor olurdum.”. Yine bu şekilde hayaller kurduğu bir gecede uzun boylu, siyah kıyafetli bir adam kıyıya geldi ve konuşmaya başladı. “Of!” diye bağırdı önce. Gecenin kayıp kızı adamın bağıırışı karşısında ürktü. Adam: “Bıktım artık! Hiç param kalmadı. Nasıl yaşayacağım ben?”. Gecenin kayıp kızı adamın çaresizliği karşısında çok üzüldü. Adamın yanına gidip ona destek olmak istedi ama bunu yapamazdı. Adamın konuşmalarını sessizce dinledi. Adam ne kadar sıkıntısı, derdi varsa hepsini bir bir anlattı. Kız da adamın ne kadar üzüntüsü ve acısı varsa hepsini bir bir yuttu ve kıyıda ki adama bir avuç su gönderdi. Adam gözyaşlarını denize akıttı ve sanki gecenin kayıp kızının orada olduğunu biliyormuşçasına “Teşekkür ederim.” dedi ve gitti. Yüreği bir nebze olsun rahatlamıştı. Gecenin kayıp kızı, adamın içindeki ferahlamayı hissetti ve evlerin olduğu yere doğru sıcak bir rüzgâr üfledi. Gecenin kayıp kızı suyun içinde kendi kendine dans ederken bir kadın kıyıya geldi. “Off!” diye bağırdı. Kız kadının bağıırışı karşısında ürktü. Kadın: “Yeter artık! Kimse beni anlamıyor. Çok yoruluyorum.”. Kadın onu üzen, canını sıkan ve çözemediği ne kadar sorunu varsa hepsini bir bir anlattı. Gecenin kayıp kızı da kadının bütün dertlerini, sıkıntılarını bir bir yuttu ve kıyıda ki kadına bir avuç su gönderdi. Kadın gözyaşlarını denize akıttı ve sanki gecenin kayıp kızının orada olduğunu biliyormuşçasına ona doğru gülümseyerek oradan ayrıldı. Gecenin kayıp kızı kadından aldığı tebessümü şehrin içine doğru ılık bir esinti olarak gönderdi. Yine denizin ortasında yalnız kalmıştı. Ayın on dördüne baktı, “Of!” diye bağırdı. “Çok yalnızım.”, “Kimsem yok.”, “Başımı sokacak sıcak bir evim yok.”, “Şu denizin ortasında bir ben varım, yapayalnızım.”. Gecenin kayıp kızı ne kadar yalnızlığı, çaresizliği, üzüntüsü ve hasreti varsa hepsini bir bir ayın on dördüne anlattı. Derin bir sessizlik oluştu. Kimse ona geri cevap vermedi. Kimse onu dinlememişti. Yüreğinin sıkıştığını hissetti. Hayal kırıklığıyla başını önüne eğdi. Tam denizin dibine dalıyorken, gökyüzünden sağanak bir yağmur yağmaya başladı. Gecenin kayıp kızı da hıçkırıqlarla ağlamaya başladı. Ayın on dördüne bakıp “Teşekkür ederim.” dedi. Yüreği rahatlamıştı. İçinde kocaman bir sıcaklık hissetti ve şehrin ışıklarına son bir kez bakarak denizin derinliklerine doğru yol aldı. Şehrin içinde sıcak meltemler esti. O gün bugündür kim deniz kıyısında ağlayan bir insan görse gecenin kayıp kızını hatırlar ve kim bir sağanak yağmur altında ıslansa ayın on dördüne teşekkür eder.

Foto-Sentez

Gül Çiçek- Ankara Kalesi

RÖPORTAJ

Senarist ve Yazar Aziz Kedi

Öncelikle sizi tanımayan okurlarımız için bize biraz kendinizden bahseder misiniz? Kimdir Aziz Kedi?

İnternet, televizyon, sinema ve dizi mecralarında uzun süredir yazarlık yapan biriyim. Şu sıralar bir yandan da öğrendiklerimi başka insanlara öğretiyorum.

Sizi; Ölümlü Dünya, Cinayet Süsü filmlerinden sonra bir de büyük ses getiren Gibi dizisinden tanıdık, sevdik. Senaryosunu yazdığınız filmler ve diziler Türkiye’de komedi alanında yeni bir tarz başlattı ve toplum tarafından büyük beğeniyle karşılandı. Bu kadar ilgi ve sevgi bekliyor muydunuz? Bu konuda görüşleriniz nelerdir?

Dizi ve filmlerin "yeni bir tarz" başlattığına çok inanmıyorum. Bu tarz zaten vardı ve adı da "normal"di, "anaakım"dı. Biz anaakımın hak ettiği düzeye geri getirilmesine ya da averaj çizgisinin olması gerektiği yere taşınmasına katkı sunmuş olabiliriz. Başka bir deyişle biz anaakım iş standardının bu olmasını gerektiğini düşünüyoruz. Yeni tarzlar başlatacak başkalarına cesaret verebilirsek ne güzel olur. Bahsettiğiniz ilgi ve sevginin de bu anlamda bir hevese dönüşmesi ihtimali beni şahsen çok mutlu ediyor.

Ankara Hukuk Fakültesinde okumuşsunuz. Hukuk alanından medya sektörüne nasıl geçiş yaptınız? Sizi etkileyen şeyler nelerdi?

Pandemi ve online sınavlar sağ olsun, 23 yılın ardından 2020’de mezun da oldum :) Hukuk alanından medyaya geçtiğimi söyleyemem, çünkü o alana hiç girmedim. İlk gençliğimden beri nasıl bir hayat yaşamak istediğimi biliyordum, bu hayatı da bana yazarlık mesleği sağladı. Bu mesleği seçtikten sonra da ondan başka hiçbir iş yapmadım. Bunun bir mimarın, mühendis ya da marangozun kariyer sürecinden hiçbir farkı yok.

Senaryosunu yazdığınız 3 projede de Feyyaz Yiğit ile birlikte çalıştınız. Böyle bir devamlılık nasıl gerçekleşti, iş ile arkadaşlık birlikte ilerliyor diyebilir miyiz? Gelecekte yine ortak bir projede beraber yer alacak mısınız?

Şanslıyız ki işimiz ve arkadaşlığımız iki ayrı şey değil. Bütün bu filmler, diziler hiç olmasaydı da biz bunları birbirimize anlatır yine çok eğlenirdik. Feyyaz çok ahlaklı ve iyi bir insan olmanın yanında büyük bir sanatçıdır. Böyle biriyle iş yaptığınız zaman yaptığınız şey size pek de "iş" gibi gelmiyor. Ama evet, aynı zamanda iş ortağı olduğumuz için bundan sonra da ortak birçok şey üretmeyi umuyoruz.

Üç kere “mermer Merve” diyebiliyor musunuz?
Bu mümkün değil.

Dizilerde izlemeye hasret kaldığımız gerçek hayat detaylarını, “Gibi” dizisinde bulduk. Vatka bölümünde Feyyaz’ın içinden arkadaşlarıyla yaptığı konuşmayı tekrar ederek sokaklarda tek başına yürürken yerden bulduğu ıslak eldiveni kaldırıp tellere asması aklıma kazınan sahnelerden. “Bu çekilmeye değer” mi yoksa “Bu gerçek hayat işte” düşüncesi mi hakim?

Herhangi bir dramatik hikâyede, yüzde yüz gerçek ya da yüzde yüz kurgu anlatamazsınız. Arada bir yerde olmanız gerekir. İlki belgesel olur, ikincisiyse hiç kimseyi ikna edemez. İşte aradaki o yere, o kesişim kümesine anlattığınız şeyin tonu diyebiliriz. Sorduğunuz şey de Gibi'nin tonu. Anlatmayı seçtiğimiz şeyleri o ton ile örülmüş bir sepetin içine koyarak naklediyoruz. Yani aslında hedefimiz "gerçek hayatın detaylarını göstermek" değil. Bu dizide bir şeyler göstermek istiyoruz ve o şeyleri de bir sepete koymak zorundayız. O sepetin yapıldığı malzemenin bir parçası da "gerçek hayatın detayları"dır diyebilirim. Bir daha böyle kötü ifade edilmiş cevap da herhalde kolay kolay vermem, kıymetinizi bilin.

Dizinin bazı bölümlerinde yan karakterlerin sahnede kendilerini tutamayıp güldüğü kısımlar atılmamış. Doğallığı öyle bir korumuş ki bu, kameralar karşısında oynadıklarına inanmak güç. Doğaçlama yapma konusunda dizide nasıl bir yol izlediniz?

İzleyicinin diziyi yoldan geçen rastgele insanlarla, o anda aklımıza gelen şeylerle çekiyormuşuz gibi algılaması hedeflediğimiz şeyin başarılı olduğunu gösteriyor. İyi çalışan bir dramanın göze çok "basit" görünmesi iyi aktörler, iyi rejisi ve sağlam bir tekstle mümkün olabiliyor. Sizin "doğal" dediğiniz şey aslında üst düzey performans. Zaten Gibi doğaçlamaya çok müsait bir dizi değil. Çünkü her şeyin birbiriyle olan dengesi, hizalanması büyük dikkat gözetilerek yazılıyor. Başta Feyyaz olmak üzere tüm oyuncular, maharetlerini daha çok tepki, jest, mimik, tonlama gibi alanlarda sergiliyor.

“Gibi” dizisinde senaryonun yanı sıra birkaç bölümdeki müziklerin sözleri de size ait. Bir de bateri çalışıyorsunuz sanırım. Müzik, hayatınızın neresinde?

Aslında hiçbirinin tek sözcüğünü bile ben yazmadım, Feyyaz nezaket gösterip benim adıma eklemiş. Şiirler, şarkı sözleri ve müzikler onun uzmanlık alanına dahil. Ayrıca yıllardır elime baget almadığım gibi, müzikle ilişkim de Youtube'da eski, küflü şarkılar dinlemek düzeyinde.

Piyasa komedisinden farkınızın sebebini senaryonun maddi kaygılar güdülerken yazılmamış olmasına bağlayabilir miyiz? Bu açıdan; içinizden geleni, sevdiğiniz şekliyle ortaya koyduğunuz söylemek mümkün mü?

Hobimiz değil, işimiz olduğu için biz de senaryolarımızı maddi kaygılar güderek yazıyoruz. Sorunuza "evet" dersem "piyasa komedisi" dediğiniz şeyleri yazan insanların içlerinden geleni, sevdikleri şekilde ortaya koymadıklarını iddia etmiş olurum ki, bu yanlış olur. Çünkü benim bilebileceğim bir şey değildir. Belki onlar da içlerinden geleni, severek yazıyordur. Hiç kimseyle olan benzerliğimizi ya da farkımızı sorgulamadan, tüm enerjimizi mesleğimizin taleplerini karşılamaya konsantre ediyoruz dersem en doğru yanıtı vermiş olurum.

Yaptığınız işte iyi olmanızı o alanda yoğunlaşmanıza mı yoksa doğuştan yetenekli oluşunuza mı bağlıyorsunuz? “Ben komedi yazmak için doğmuşum.” der misiniz? Komedi dışında bir alana yönelmeyi düşündünüz mü?

Eğlence ve sanat dallarında yetenek-şans-çalışma oranı hep tartışma konusu olmuştur. Çalışmak sağlıklı bir vücuttur. Yetenek ise güzel bir yüzdür. Yani çalışmak şarttır, yetenek ise opsiyonel ve üstelik görecelidir. Ben "Komedi yazmak için doğdum." diyemem. Zira hiçbir şey yazmak için doğmadım. Beni ben yapan şey her neyse ona uygun bir meslek seçtim, onu da çok sevdim ve derinlerine inmek için çalışmayı sürdürüyorum. Yaptığım şey zaten edebiyattır. Komedinin içinden şakaları çıkarırsanız geriye edebiyat, yani "komedi dışında bir alan" dediğiniz şey kalır. Tersini sorsaydınız belki "Evet bir gün komedi yazmak isterim." demem mümkün olurdu.

Son olarak ileride film sektöründe çalışmayı düşünen genç okuyucularımıza neler tavsiye edersiniz?

İleride film sektöründe çalışmayı düşünen hiç kimsenin bir dergi röportajında benden tavsiye almaya ihtiyaç duymayacağına emin olabilirsiniz.

Senden Sana

Oğuzhan Güneş

Bir gün olur da gelirsen
Ellerinde yaralar, dizlerinde izler
Tekrar bana seni seviyorum dersin
Kaç! Tekrar üzülür gözler

Yabancı bir gözdür şimdiki
Özlerim eski seni
Gelmez ama şimdi
Biliyorum, kaybedeceğiz biz gene birbirimizi

Kavuşmak bir şiirse
Ben her gün her saniye yazıyorum şiirler
Ve okuyamıyorum bu beni çok üzer
Tekrar gelip okusan şimdi ne de mutlu ne de güzel

Gözlerime yağmurlar
Gönlüme sen
Ama en çok sen
Lazım şimdi bir bilsen

Kırdıysam özür diler çekilirim
Çekilir giderim senden sana
Ve bulurum bendimi, yine senden sana
Ama gelmezsin sen, çünkü benden sana, senden sen kalmadı

"whatever our so
Made of, his a
are the same"

Ondan Uzak

Salih Bilgili

Ay ışığından bozma bir gece, kokusu olmayan, burnun içini titreten bir soğuk ve her akşamki gibi o yokuş yoldayım. Ne zaman o meyhanenin yolunu tutsam aklıma çocuklar geliyor ama ne edeceğimi bilemediğimden yine tutuyorum o yolu. Ben böyle olsun istemedim, ister miydim ceylanımdan ayrılalım. Tek korkumdu onu yitirmek, bu lanet dünyanın kahrını o gizliyormuş bunu nerden bileydim. Ah canım, ömrüm, cananım. Bu yollar da pektir ayağımı çamur eder, hem de ne çamur, sanırsın yutacak seni mübarek. Soğuk bir yandan, çamur bir yandan yürüyorum meyhaneye. Aklımda tahsilimden kalma düşünceler, okuduğum kitaplardan kesitler, hiç aklımdan çıkmayan aslında gerekli ama artık gereksiz olan bilgilerle...

Yol ki yol demeye ne hacet. Etrafımdaki balık dükkanlarının ışığı da olmasa adımını göremez düşer mahvolursun maazallah. Bu dükkanların da bir iyiliği yoktur, balık dükkanında deri yemeni satılır mı hiç? Ama burada satılıyor. Araplar için ellerinden geleni yapıyorlar. Az çok belli olan suratlarından insanların Arap olup olmadığını seçen bu mahluklar artık Türk'ten Arap'ı seçmekte pek maharetliler. Belki de beni her akşam gördüklerinden bellemişlerdir bilemiyorum. Çocuklara gelecek olursak eğer, ceylanım benden gittiğinde biri dört biri yedi yaşındaydı. Şimdi büyüdüler de artık bana laf karşılamaya eriştiler. Seviyorlar mı bilmem ama bence seviyorlar. Sevmeseler geceleri yemeği sobanın üstünde tutmazlar. Ben bu meyhanede vakit geçirecek adam değilim, nerden baksan tutarsızlık. Kokuya gelmezdim ben ki girdiğim yerde sigara içilse adım atmazdım. Gel gör ki kader, ah kader vah kader! Ben de öleydim ne olurdu? Sokaktan ufak adımlarla bir o yana bir bu yana yürürken çamurdan kaçarak, ne şiirlerden ne şairlerden hatıralar geliyor aklıma. Ama bir türlü yetmiyor bana bu hayat. Sevdiğimi istiyorum. Yere batsın ay, güneş ben onu istiyorum. Ama isteyerek ne verdiyse bu dünya yine onu veriyor, aklıma gelen kokusuyla onu hatırlıyorum. Allah bile veremez o huzuru. Ne namazda ne niyazda gördüm onun gözlerindeki huzuru. Geldik yine lanet yere! Bu nizamsız yerde ne işim var diye her seferinde soruyorum bu sefer sormayayım diyemiyorum. Gerçekten bu ben değilim. Allah'ım ne oluyor da diyemiyorum çünkü inancım da yok.

Bu bina pek eski bir bina, sanırsın kadehi az hızlı koysan yıkılacak ama hayrettir ki her akşam da sapasağlam. Duvarlarında sigara dumanından oluşan katran parmak kadar olmuş, ama umurunda olan pek de yok çünkü katranın en katisını zaten içlerinde barındırıyor bu insanlar. Ama onlara da sormalı mı dertlerini bilmem. Neyse insanları hakir görmeyeceğim. Bu zamana kadar bu masaların neden bu kadar sallandığını, şu avizenin neden bu kadar büyük ve anlamsız olduğunu ve yere bastığında içine göçen parkeleri umursamadım, sadece onu görmek istiyordum. Bu kadar benzeyemezdi. Bunca gözümü kapatma isteği uyandıran berbatlığı onun sayesinde unutuyordum, aklım yerle yeksandı.

Sonsuz Kere İssız

Burçın Laçın Altay

Sonsuz kere rüzgar
Sonsuz kere ayaz
Aydınlık bir kere gülmüştü yüzüme
Yüzünde açılan karanfillerle
Sonsuz kere sonsuz karanlık şimdi
Sonsuz kere aynasız düş
Karanfiller dağınık benler gibi kaldı yüzümde
Hayallerin suretinde bir düğüm yokluk
Yansıması yok ıssızlığın
Yansımasız sesin
Yankısız gülüşün...
Varlık, sonsuz kere sonsuz karanlık
Evrenin içine bulaşmış, karışmış, yapışmış
Suretlerin aydınlığında bir sabah yok!
Paramparça sabahların sureti çok
Sonsuz kere ıssız kuytular
Kuyular, atılan aynaların parçalarıyla dolu
Sonsuz kere karanlık her parçada
Aynadaki ıssız yansımada...
Parçalanın ve dağılan seslerin sureti yankılanır odalarda
Parçalanır içim sesini duyunca
Karanlık duvarların içine işleyen zamanda
Ömrün uzun yollarını törpüledi bakışlarım
Gidecek başka yer yok, önünde uzanan yoldan başka
Altından yalancı sular akan köprüler yok
Seni beklerken
Bütün köprüleri yaktım ben...
Bıktım, usandım
Dilimce hecelenen ağıtların ağırlığından
Gelirsen bütün dünya yanar yeniden,
İçimden taşın lavlardan...

Şiir

Ernest And Celestine

Nesrin Arslan

Film önerimiz bu defa animasyon sevenler başta olmak üzere; IMDB'de 7.9 puan almış, Oscar'a aday olmuş, Cannes ve Toronto gibi festivallerde de ödül almış olması sebebiyle güzel bir yapım izlemek isteyen herkese gelsin. Ernest ve Celestine'de Disney ya da Pixar gibi firmalardan çıkan animasyonlar gibi bir görsellik beklemeden gerektiğini baştan söyleyelim. 2012 Belçika-Fransa ortak yapımı bu animasyon, konusu gibi sade bir görsellik içeriyor. Kısacası sulu boya resimler dizini gibi. Hikâyenin kışta geçiyor olması dolayısıyla da içinde bulunduğumuz kış mevsimine yakışır, yumuşak battaniyelerinize sarılıp sıcak bir çay veya kahve eşliğinde ister yalnız ister sevdiklerinizle ya da ailece izleyebileceğiniz harika bir yapım. Bu yapımda; sevgi, dostluk, fedâkarlık gibi güzel duyguların yanı sıra korkutma, önyargı, öteki -ya da bana benzemeyen- gibi günümüzde de hâlâ çözülemeyen bazı kavramların masalsi bir dilde anlatımını izleyeceksiniz. Hikâyemiz aynı şehirde yerin altında yaşayan fareler ve yerin üstünde yaşayan ayılar arasında geçiyor. Her şey yetimhanede büyüyen hayalci ve sanatçı ruhlu Celestine'in bir gün ayıların bölgesinde kalıp sokak sanatçısı ayı Ernest ile tanışmasıyla başlar. Bu tanışmadan sonra gelişen olayları izlemek için Ernest Ve Celestine'in hikayesini bir an önce izlemeniz gerekecek. Hepsinizin sağlıklı ve umutlu kalması dileğiyle, iyi seyirler!

Karikatüristik

Süveyda Güleç - 2022 Süprizler

Yolcu

Güllü Avcı

Uzun yolculukların insanıyım ben,
Yükünü yüreğinde taşıyan.
Susmuşluklarım var heybemde
Bir de yenilgilerim.
Kor ateşten azığımı katık ettim kendime.
Hasreti yoluma yoldaş yaptım.
Yürüyorum.
Soluklanmadan yürüyorum.
İmbatlar okşuyor perçemlerimi,
İncir ağaçları koşup yolumu kesiyor.
Ben durmuyorum, yürüyorum.
Zaten yollara sevdalıyım ben.
Sen gitmelerin aşığısın,
Vazgeçmelerin üstadı.
Şimdi artık,
Eyüp'ün yaraları var göğsümde
Yakup'un gözyaşları var yanaklarımda
Çöl vahaları arasında koşuyorum, Yusuf'umu arıyorum.
Seni arıyorum.
Ebabiller eşlik ediyor suskun feryatlarıma.
Kızgın çöl kumları ayaklarımı yakıyor.
Yine de koşuyorum.
Yanıyorum ama durmuyorum.
Koşuyorum.

Voltaire ve Eserleri Üzerine

Ahmet Yasin Kaya

Aydınlanma Çağı filozofları arasında yer alan Voltaire, ileri sürdüğü farklı görüşleriyle çağına damgasını vurmuş bir düşünürdür. Onun ilginç yanı evrenselliğinden ileri gelmemektedir. O, daha çok bilgi ve yaratıcılığıyla öne çıkmış birisidir. Voltaire, özellikle akıl, özgürlük, adalet, eşitlik gibi temel değerleri hakim kılma uğruna her şeye ve herkese karşı direnmiştir. Düşünceleriyle her daim hoşgörüsüzlüğe ve kilisenin siyasal etkisine karşı çıkmıştır. Akıl dışı olan tüm Hıristiyan dogmalarına karşı savaş vermiştir. "Dini fanatizmi" birçok eserinde yermiş ve çoğu zaman adalet arayışı içinde olmuştur.

25 yaşına geldiğinde "Voltaire" adını kullanmaya başlayan François Marie Arouet, 21 Kasım 1694'te Paris'te doğmuştur. Oldukça hasta bir bebek olarak dünyaya gelen Arouet'nin fazla yaşamayacağı düşünülmüştür. Ne var ki hastalıklardan çok çekmiş olsa da, beklentileri aşarak 83'üne kadar yaşamıştır. Doğduğunda erkek kardeşi Armand'dan on, kız kardeşi Margueritte'ten dokuz yaş küçüktür; aslında dünyaya gelen iki kardeşi daha vardır fakat onlar doğumdan hemen sonra ölmüştür.

Voltaire ve Eserleri Üzerine

Voltaire'in babası, François Arouet, Poitou'nun saygın orta sınıf ailelerinden birine mensuptur; büyükbabası, Poitou'dan Paris'e göçerek orada başarılı bir kıyafet tüccarı olmuştur. Yetenekli ve dürüst bir adam olan François Arouet uzun yıllar boyunca Paris'in birinci sınıf noterleri arasında yer almış, modern İngiliz aile avukatlarının bazı önemli işlevlerinin yerine getirilmesini de kapsayan birtakım uygulamalara karşı duyduğu heves, onu bu konularda başarılı kılmıştır. Babası Arouet de yaşamının erken dönemlerinde noterliği satın alır ve bu işle uğraşır.

Annesinin hakkında bilinen çok şey yoktur. İkinci oğlunun onun hakkında söylediği birkaç şey haricinde Madam Arouet hakkında herhangi bir şey bilinmemektedir. Madam, ikinci oğlu henüz yedi yaşındayken hayatını kaybeder. İlginçtir ki, Voltaire'in bir tür kadın düşkünlüğü vardır. Bu, onun oyunlarında yaptığı esprilerden de, yaşamında birçok kadınla beraber olmasından da belli olur. Bunun nedeni de muhtemelen anne sevgisini tadamaması, dolayısıyla kadınlara bir doyunluk yaşamamasıdır. "Anne şefkati ve kadın tutkusunu" başka kadınlarda, hayatı boyunca aramıştır. Ayrıca, Tolstoy da genç yaşında annesini kaybeder ve onun da büyüyünce kadın tutkusu ortaya çıkar. Tabii ana etken bu değildir fakat etkenlerden biri budur. İki yazar arasında böyle bir bağlantı vardır; aynı zamanda, kadın tutkusuyla anne şefkati arasında da bağ vardır.

Öksüz kalan Voltaire, on yaşına basana kadar babasının yanında çalışmış, daha sonra Louis-le-Grand Koleji'ne kaydolmuştur. Burası, ünlü bir ruhban okuludur ve üst sınıf insanların çocukları genellikle bu okula gelir. Okulda yatılı olarak eğitim görenler iki sosyal sınıfa ayrılır: Bunlardan ilki genç Arouet'nin dahil olduğu sınıftır, diğeryse bazıları soylu olmak üzere hepsi iyi ailelerden gelen çocukların sınıfıdır. Burada Voltaire, kendine uzun süre fayda sağlayacak dostluklar kurmuştur. Aynı zamanda burada Latince öğrenmiştir fakat asla akademik düzeyde Latince metinler yazamamıştır, Yunancasıysa zayıftır.

Ayrıca, 1708 yılının dolaylarında Fransa, her türden felaketle boğuşmaktadır. Fransa'nın Oudenaarde'daki zaferinin ardından (11 Temmuz 1708) Marlborough ve Eugene, Lille'i ele geçirmiştir. Lille'in düşüşü (23 Ekim) müttefiklere Paris'e giden yolu açmış gibi görünmektedir. Yetişkin bir adam olduğunda Voltaire, o döneme ait çocukluk anılarını anımsayarak bu haberler karşısında dehşete kapıldığını ifade edecektir. Bu "dehşetler" de Voltaire'de bir savaş nefreti oluşturmuştur ve dehşetlerini de sık sık yazınsal alana da taşımıştır.

16-17 yaşlarındayken kilise yasalarına karşı gelişen tavırlarını arkadaşına yansıtmak amacıyla bir mektup yazar. Bu, daha o zamanlardan Voltaire'in kilise dogmalarını aklıyla kavradığının göstergesidir. İleride bu "fanatizme" ateşli bir şekilde karşı çıkacak ve sadece O'na itaat etmemiz gerektiğini belirtecektir. Bu yüzden de birçok kez başı derde girmiştir. Mektuplardan birinde alayla karışık olan şu cümle bulunur: "İnzivadan yeni çıktım, ölümüne yorgunum, sırtımda elli vaazın yükü var."

Voltaire ve Eserleri Üzerine

Voltaire 17 yaşında Louis-le-Grand Koleji'nden ayrıldığında, "kararlı bir şüpheci" olur. Babası, Voltaire'i Fransa'dan uzaklaştırmak için Hollanda'ya yollar ve Voltaire orada Madam Dunoyer'ye âşık olur. Madam Dunoyer hem evlilik konusunu açmadığı için hem de konumu önemsiz olduğu için Voltaire'i kapı dışarı eder. 1713 yılında Paris'e döner. Babası hukukçu olmasını ister ve 1714 yılının başlarında genç Arouet, bir avukatın yanında kalır. İleride çok farklı yollara sapacak olan Voltaire, kariyerinde değerlendirmek üzere kullanacağı olağan hukuk işleyişine dair bilgi sahibi olur.

İlk eseri olan Oidipe'i, muhtemelen 1 Eylül 1715 tarihinde tamamlar. Bu tragedyasıyla kötü şöhret sahibi olur. Hükümete karşı şiirler yazdığı gerekçesiyle, 1716 yılının Mayıs ayının ilk haftasında Tulle'a sürülür. Voltaire burada yeni arkadaşlıklar edinir ve devlet karşıtı hicivlerini yazmaya devam eder. Mayıs 1717'de ise kendisinin olmadığını iddia ettiği bir kitaptan dolayı, hapse atılır. Hapiste kaldığı süre içerisinde kendisine nasıl davranıldığıyla ilgili pek az şey biliniyor. Şartlar her ne olursa olsun, yalnızca esaret altında tutulmak bile huzursuz olduğu kadar sosyalleşmeye de düşkün bir adam için oldukça zor olmalı.

Genç Arouet hapishaneden çıkar ve yavaş yavaş Arouet ismi unutulmaya başlar. "Voltaire" mahlası insanlar arasında daha yaygın hale gelir. Kendisine yazıldığında ya da referans gösterildiğinde isminin daha resmi hali olan Mösyö Voltaire kullanılır. Bu ünlü takma ismin kökeni hakkındaki tartışmalar hâlâ devam etmektedir. Yaygın teoriye göre ise Voltaire ismi, "Arouet I.j" (le jenué – genç) isminin anagramıdır. Devamında Voltaire, Kral Naibi'nden öncesini hedef alan yazılarından dolayı, Bastille'de tekrardan hapse atılıp, Sully'ye sürgüne gönderilir. Dönünce Oedipe'ten büyük bir başarı elde eder ve baba François Arouet 1719-20 civarlarında ölür; bir koşulla birlikte oğluna miras bırakır.

Voltaire kibrine ve hiciv tutkusuna ket vuramamasından dolayı dayak yer; çünkü çağdaş yorumlar ışığında olayın yaşandığı döneme bakacak olursak, Paris'te genel olarak şairlerin (özel olarak Voltaire'in), her ne sebeple olursa olsun herhangi birini sözlü ya da yazılı olarak gücendirdiğinde, o şairin dayakla cezalandırılmasından daha doğal bir şeyin olmadığı görülüyor. Belki de Voltaire kendine ket vursaydı, kimseyi hicvetmeseydi ve cesaretiyle ünlenmeseydi, bu kadar ünlü olmayacaktı. Voltaire'i "Voltaire" yapan her ne kadar sivri zekâsı ve hiciv ustalığıysa da, "düşüncelerini korkusuzca belirtme gücü" de göz ardı edilmemeli. Daha sonra Voltaire bir aşk ve felsefe macerası yaşar, "acımasız Jansenistler"i yerer. Hollanda'ya döner ve oradaki inanç özgürlüğünü beğenir. Bir şövalyeyi düelloya davet teşebbüsünden dolayı hapse girer. İngiltere'ye gider ve buradaki düşünce özgürlüğüne ekstra hayran olur. Newton'ın yeğeniyle, Jonathan Swift'le ve daha birçok kişiyle tanışır.

Yazdığı "Henriade" oyunu bayağı bir maddi getiri sağlar ve İngiltere'den ayrılır. "Eğer İngiltere'de tek bir din olsaydı bu dinin despotizmi korkunç olurdu. Eğer yalnızca iki din olsaydı, bu dinlerin mensupları birbirlerini boğazlardı. Oysaki İngiltere'de üç din var; mutluluk ve huzur içinde yaşıyorlar," der. Milton, Shakespeare, Descartes ve Locke'u okur. Descartes'ı sevmez ama nasıl ki Newton'a hayransa, Locke'a da hayran kalır. İki trajedisi yayımlanır ve sahnelenir, hatırı sayılır derecede rağbet görür. Devamında Voltaire, kız arkadaşı Madam Châtelet'yle taşrada bulunduğu sırada, tıpkı korktuğu gibi, Pascal üzerine notlarının bulunduğu basımın Paris'te gizlice yayımlanmış olduğunu öğrenir. Kitabın basımı yasaklanır ve Paris Parlamentosu tarafından kınanır. Kitap ateşe verilir, Voltaire kaçır ve kendini Cirey'de bulur.

Voltaire'in Newton'a olan hayranlığı artar ve bilimle uğraşır. Madam Châtelet ile bağları artar ve o ölene değin aralarındaki bağ devam eder. Mohamet oyunu yayımlanır ve büyük tepki toplar. Yakın arkadaşı olan Prusya Kralı Friedrich ile araları az çok açılır. Kamuoyunun baskısından ve Friedrich'in oyunlarından dolayı yurt dışına çıkar. "Kraliyet Tarih Muharriri" olur ve yeni bir oyun yazar. Tekrar sürgüne gönderilir. Voltaire kralın maiyetinden istifa eder, kızı doğar ve Madam Châtelet ölür. Voltaire Berlin'e gider, illegal yollarla ticaret yapar. Friedrich'le araları bozulur ve görevinden alınır. 26 Mart 1753'te Voltaire ile Friedrich yollarını ayırırlar ve bir daha asla karşılaşmazlar. Voltaire, "Annales de l'empire" eserini kaleme almaya başlar. Bu kitap Voltaire'e, sahip olduğu değere kıyasla, büyük belalar açar. Voltaire, yine yanlış anlaşılardan dolayı, gözaltında tutulur.

Devamında Cenevre'ye gider ve Lizbon Depremi yaşanır. Bu deprem, onda çok büyük bir iz bırakır ve Candide'inde de bunu yansıtır. Voltaire Cenova'ya gider. Jean Calas trajedisi yaşanır ve bu onda derin izler bırakır, "Hoşgörü Üzerine Bir İnceleme"yi bu trajedi üzerine yazar. "Batıl inanç"ın kötü ve haksız zaferi karşısında Voltaire'in öfkesi sonsuzdur. Yaşamının sonlarına geldiğinde Voltaire, yine haksız bir davadan kaçır, Prusya'ya gider. II. Katerina'yla da ilişkisi kuvvetlenir. XV. Louis ölür ve bir kadını, Matmazel Varicourt'u evlat edinir, ona "Belle et Bonne" ismini verir. 5 Şubat 1778'de Paris' döner. Ardından Voltaire, hastalıktan sonra, görülmemiş bir sevgiyle karşılaşır. 30 Mayıs 1778'de de, ağır bir hastalıktan sonra, ölür.

Devamı diğer sayıda...

Gökyüzüne Süzölmek

Berat Akkaya

Bedenimi terk etmek istiyorum

Gökyüzünden birileri çağırıyor beni

Masmavi aydınlıklar vadediyor

Cezbedici geliyor kulaklarıma

Madem bu kadar zorlanıyorsun diyor

Parlak gri gözleriyle aklımı çelmeye çalışıyor

Ne kaybederim ki diyorum

Yeryüzünde kaybettiğim umutlarımlen

Buralarda hava güneşli diyor

Karanlık bulutlar ve yağmur yokmuş orada

Nasıl mümkün olabilir böyle bir şey

Aşağıda tek şey karanlıkken

Kararımı verdim gökyüzündeki

Süzüleceğim aydınlıklara

Yatak yapacağım kendime bulutlardan

Mışıl mışıl uyuyacağım son kez

Gökyüzüne Süzülmek

Daha fazla kalp kırıklığı yok artık
Yakıştı tenime pamuktan beyaz elbise
Tahmin edemiyordum bu kadar kolay olacağını
Gülmek bu kadar imkansızken dudaklarıma

Bir bakıyorum geride bıraktıklarına
Birkaç dost ve birkaç sevgili
Hiçbir işe yaramazken insanlar
İyi hissettiriyor uçmak tek başına

Tanrıya şükür unutuldu adım
Birkaç gün ağladıktan sonra insanlar
Artık dünyanın en yalnız insanı benim
Kalmadı gözlerimi hatırlayan

Yeryüzüne melekler gönderdim
Kırsınlar diye mezar taşımı
Yolsunlar toprağımın üzerindeki çiçekleri
Sulamasın kimseler mezarımı

Tanrıdan tek bir şey diledim
Silsin insanların küçük zihinlerinden anılarımızı
Böylesi bir dünyada yaşadı demesinler
Varlığımın yokluğum birken benim için

Foto-Sentez

Zehra Kekeç - Hatay

Aynalar ve Kendim

Aybike Ulubaş

Hiç bir aynadan kendinize baktınız mı? Onlarca kez, yüzlerce kez, binlerce hatta milyonlarca kez... Ama bu sorumu öyle yüzeysel düşünmeyin. Hiç kendinizi bir aynanın önünde uzun uzadıya ve keskin bir dikkatle incelediniz mi? Mesela yüzünüzü. Hangi güzellik algısına ve hangi kalıplara göre değerlendireceğinizi şaşırdığınız, allayıp pulladığınız yüzünüzü. Utanınca kızarır mı yüzünüz? Kirpikleriniz uzun mu? Göz pınarlarınıza iyi bakın. Kendinizle göz göze gelince ürküyor musunuz? Gözleriniz size ne söylüyor? Kızıyor mu? Kırgın mı? Acaba hiç kendine ürkmeden veya tamamen sevgiyle bakan göz var mıdır?

Sahip olduğum yüz gencecik. Altında bir gençlik bir tazelik yatıyor, hissediyorum. Çocukluktan kadınlığa yavaş yavaş geçişine şahit oldum. Fakat bazen sanki bu karşımdaki gencecik kadınlıkla ilk kez karşılaşılıyor gibi hissediyorum. Alım, yanaklarım, boynum artık bir çocuğunkini andırmıyor. Kadınsı bir alım ve güzellik kendini belli ediyor. Bu beni bazen korkutuyor. Çocukken de aynada kendime bakıp çocuksu yüzümü incelerdim. Yüzümdeki o çocuksu temizliği kalıcı zannedirdim. Ama yıllar geçtikçe değişti. Bugün baktığımda gördüğüm o kadına dönüştü.

Aynaya her baktığımda karşımda cildi buruşmuş, saçları ağırış ve gözlerinden yılların acısı ve hüznünün okunduğu biriyle karşılaşacağımı zannediyorum. Fakat her seferinde tüm bu zanlarıma inat edermişçesine cildi parlak, saçları siyah ve gözleri gençliğin verdiği ışıkla parlayan biri çıkıyor karşıma. Ben buna hep şaşıyorum, hep ürküyorum. Sanki bu yüz bana ait değilmiş gibi hissediyorum. Oysa biliyorum. Bir gün -eğer o güne kadar yaşayacak isem- o aynada göreceğimi zannettiğim ben, elbet karşıma çıkacak. Onunla elbet bir gün göz göze geleceğiz. O zamana değin gözlerinde hep bir umut ışığı yanan bu kadına bakacağım. Onun umutlarına inanacağım, belki aldanacağım. Onunla ağlayacağım. Onun bu hayrete düşüren ve sık sık ürküten gençliğine hayran olacağım.

Ya siz hiç aynadan kendinize baktınız mı?

Görüyor

Suheyb

Bak bir çocuk
Ve Allah görüyor
Bir doğumun öncesinde
Rakam ve harflerin ötesinde
Suç kılındı bilinen
Görülen ve duyulan bir şeyler
Önce susmak ekmek ile
Açlık zor bir şeydi
Bunu bilirdi çocuk
Karanlıkta bir gölge
Karanlıkta bir adam
Karanlıkta bir acizyet
Biliyordu bu ilk ders
Zili olmayan ve uyarılmayan
Dinlenmenin ölüm olduğu
Zamanla varlığın yok olduğu
Bak bir çocuk
Ve Allah görüyor

Ayrılık

Aras Altunbey

Şimdi bir akşamdır sırtımı dayadığım
Kubbelerini kuşların ağzından çalan
Yitik flüt ülkesi düşleri
Kırmızı ayrılığın ahenginde bozarır

Eşikte yamuk duran ayakkabının çamuru
Çıkmaz aklımdan
Estetik döküntü duvar eteğinde siva
Tarakta saç telleri ya da bakışım

"Bir derdim var, artık tutamam içimde"

Sevinç Beysun Sağar

Kimi zaman ruhumda küçük delikler açılıyor. Yıpranmış bir perdenin, yer yer oluşmuş nazik geçişli delikleri gibi, kapatmak istedikçe büyüyorlar. Varlıklarını kabul ettikçe güçleniyorlar, kabul etmesen de çözüme kavuşturulması mümkün olmuyor. Bu deliklerde yaşayan küçük canavarlar var sanırsınız; gözünüzü onlara çevirdiğiniz an devleşen, şekil değiştiren, samimiyetsiz canavarlar. Ben besleyip büyütüyor olabilir miyim, yoksa zaten mi öyleler; ya da sen ben gibiler de aslında, büyük olan sadece gölgeleri mi, emin olamıyorum. Bir şekilde varlar.

Arkamı dönüp gidemiyorum, ne kadar yürüsem de koşsam da kendime varıyorum. Üstüne de gidemiyorum çünkü ben yol aldıkça varış noktam ufuktan siliniyor. Artık, sıkılıp hiç umursamayacağım o doruk noktasına varacağım anı bekliyorum.

Bir kitapta, diğer insanları ancak kendimize taktığımız gözlüğün izin verdiği kadar görebileceğimiz ile ilgili bir yer okumuştum. Eğer benim gözlüğümün camı maviyse, baktığım kişi sarı da olsa beyaz da olsa rengârenk de olsa fark etmez, kendi renklerini göremem, mavi bir filtreyle biraz yanlış biraz eksik bir şekilde görebilirim ancak.

Bakış açımızın, ancak ruhumuza taktığımız gözlüğün netliği kadar geniş ve şeffaf olması durumu, görmekle ilgili bir sorunumuz olmamasına rağmen, algılayamadığımızı ve yanlış anladığımızı düşündürmüyor değil. Taraflı ve yargılı bakmadığımızı sandığımız anlarda bile fark etmeden ötekileştiriyoruz ve ötekileşiyoruz. Ne zaman canavarlaşan ben oluyorum? Ne zaman başka canavarları ruhuma alıyorum? Sizde de oldu mu? Nasıl geçiyor? Delikler büyüyüp beni yok edecekler de kendime kalmayacak mıyım? Küçüleceklerse eğer sıkışa sıkışa patlayacak mıyım? Mevzudan sıkılasım var.

Lâ

Sonsuzluk Hecesi

İlk Aşk

Melike

Nazan Bekiroğlu, kalemi naif insan. Yazılarını okuduğunuzda güzel ve zarif bir kadınla sohbet ediyormuş hissine kapılıyorsunuz. Seçtiği kelimelerde, cümlelerin ahenginde ve yazının akışında yazanın zarafetini fark etmemek mümkün değil çünkü. “LÂ: Sonsuzluk Hecesi” ise kitapları arasında, yazarın naifliğini en güzel şekilde görebileceğiniz eser. Yazar eserinde Âdem ve Havva'nın hikâyesini farklı bir bakış açısı ve üslupla yorumlamış. “Bir ömür boyu aradığım hece harfinin LÂ olduğunu bildim.” diyor yazar kitaba başlarken. Ben de LÂ'yı okuduğum zaman bir ömür boyu aradığım aşkın bir beniâdem'in muhabbetinde olmadığını anladım. Oysa muhabbet aşkın temeli, lakin asıl sahibine ulaşmıyorsa; bir cennet sürgünü bedeli...

Âdem yaratılmışların en uysalı. Çünkü o, isyan edecek ve başkaldıracak özgürlüğe sahip olmasına rağmen kulluğu seçmesiyle marifetli. Âdem'in Havva'sı... Kadın ki yaratılmışların en zarifi. “Çünkü altın cansız. İnsanın gözlerinin içine derin derin bakmıyor. Gümüş saçlarıyla sarmalayıp en keskin acıları dahi avutmayı bilmiyor.” Öyle ki “Hepsinin verdiği haz dünyaya bakarken, bir tek kadının küçücük bedeni yüce arşa kadar yol açıyor. Çünkü bir meleğe en fazla o benziyor. Fark edene de etmeyene de bu güzellik en fazla Sen'i hatırlatıyor.” Bir cennet bahçesinde başladı Havva ve Âdem'in hikâyesi. “Aralarındaki bir eksiklik tamlık ilişkisi. Ne eksikse Âdem'de, Havva'da o fazla. Ne fazlaysa Âdem'de, Havva'da o eksikti.” Biri birinden üstün veya eksik değildi, ayrı ayrı da güzellerdi. “Fakat bir araya gelince. Bir başka güzellerdi”. Böylece ilk aşkın hikâyesi de yazılmış oldu. Lakin, bundan sonra yazılacak olan tüm aşk hikâyeleri biraz eksik kalacaktı...

Havva ve Âdem'in hikâyesi aslında bütün bir insanlığın hikâyesi. Yaratılmış bu ilk insanlar hep ilkleri yaşadı. Cennet bahçesinde başlayan bu ilk aşk hikâyesi de bir imtihanla sınıandı. Yasak meyvenin bedeli, cennet sürgünü ve ayrılık oldu. Cennetten ayrılırken yanlarına azık olarak yalnızca üç şey alabildiler: Kelimeler, annelik duygusu ve aşk. Kelimeleri yani cennette öğrendiği ilmi taşımak Âdem'e düştü. Fakat, dünyaya vardığında öğrendiklerinin bir kısmını unuttu. Annelik duygusu ise “Havva'nın cennet duygusu. Gönül evinde, kadın bedeninde, tastamam duruyordu.” Aşkın yarısını Âdem sırtlandı, yarısını ise Havva. Aşk, yolda sakin durmamıştı, bir yarısı yolda kayboldu. Getirebildikleri ancak öbür yarısıydı. Bu nedenle “O gün bugün yeryüzü kelimeleri yetersiz, aşk bu dünyada kusurlu.”

Aşk bu dünyada kusurlu. Çünkü, insan aşkı asıl sahibine ulaştırmadığında bir yanı hep eksik kalıyor. Aşkı yaratandır aşkın asıl sahibi. Aslında gönül, muhabbeti hep O'ndan ister. Fakat, muhabbeti beniâdemde aradığında geriye yalnızca bir acı ve yangın kalır. Sonu bir cennet sürgünü ve ayrılık olur. Değil mi ki Yaradan şah damarımızdan da yakın, öyleyse bu gerçek aşkta ne bir ayrılık vardır ne de bir hüzn. Dünyaya gelmiş tüm Âdemlerin ve tüm Havvaların aşkı bu yüzden biraz yarım kalmıştır.

Âdem ve Havva'nın hikâyesindeki gerçek aşkı görebilmek ümidiyle...

Palaspere

Ferit Değer

Çağrılmadım, avuç içlerimdeki kan toplarını iğneleyen sarmaş dolaş hallerimden.

Karışılmadım, kızaran sözlerimden.

Dolamadım kendimi ayaklarıma.

Beyaz bulutlara karışmak istiyorum, mermi yağmurları altında.

Yüzüme oturan dağ yamaçlarındaki fosil taşı tozlarıyla dönünce şehre, kustum.

Soluęumda ateş harlamasında telaşım,

Sözlerimi kemiren gecelerin karnını deşerek alnıma yıldız kıymıklarını düşürdüm.

Ne artık, bahçede intihar kahkahaları kaldı.

Ne artık, kahkahaya düşen intihar fısıltıları kaldı.

Göz yuvalarımda seken çocuk çığlıkları, neden duyulmuyordu?

Etime kazılan patikaların üstünde esen patırtılı cinayetlere, açıkça tanık oldum.

Ceset evlerin içini saran kavganın ortasına düşen tiksinti kokusu.

Göğsünün alnacına sırnaşan boşluk yuvaları.

Gözükmeyen sırların korku panikleri sancılar, görülüyor.

Kuş kafeslerinde kanat çırpınmaların çığlıkları duyulur, gülünüyor.

Bilirsin, erken kaldıran tedirginliklerle uyanıyoruz.

Hiç bitmeyen karışık tenyaya atılan adımların yorgunluğın nefreti.

Her şeyin açık her şeyin mübah oluşlarını gördün, yetmiyor.

Yamuk yağmur tepelerin ardından koşuyorsun, bahar kuşların ölüsünü düşlerken.

Gözlerine sıçrayan yağmur kuşların kanatlarında, kirpiklerinin uçuşu ne hoştu.

Bundan sonra şehrin içinde fark edilmeden yürüyeceksin, usul usul karışılmadan.

Yaraşmayan aşkların kollarında kıvranmadan.

Kavgalarındaki yaşam iplerin düğümleri kesilmeyene dek.

Acıyan dirseklerine dayanak aramadan.

Ateşin yüzüne dokunmalısın.

Çarpışan vakitlerin içinde koşuşun, sendeleyeni kuşku kucaklayışına işaretken,

Kızgın çocuk yumrukları bağrına asılsın, cesaretin büzülmeden.

Körlük

Uğur Duzla

“Başka bir gezegene, oradaki kayaların yapısını incelemek için araç gönderebilecek kapasiteye sahip bu şizofrenik insanlık, milyonlarca insanın açlıktan ölmesini umursamayabiliyor. Mars’a gitmek, yanı başındaki komşuya gitmekten daha kolay görünüyor.” demiş Jose Saramago 1998 yılında Nobel Edebiyat Ödülü’nü aldıktan sonraki konuşmasında. Aslında bu anlamlı cümlesinde bile “Körlük” kitabındaki karakterler gibi bizlerin körleşmeye başladığını değil, aksine hepimizin kör olduğunu, kör olup baktığımızı, bakabilen ama görmeyen kör insanlar olduğumuzu belirtmiş. İnsanların yanındakini görmeden, umursamadan hayatlarına devam etmesine; iktidarların, baştakilerin bir yaşamı değersizleştiren tutumlarına karşı ettiği mücadelesine yazar her daim kitaplarında da devam etmiştir. Hatta bu mücadelesinde kiliseden bile aforoz edilip ülkesini terk etmek zorunda kalmıştır. Kitabı okuduktan sonra kitap hakkında birçok kaynak da okudum, haliyle bu kadar güzel bir kitabı okuyunca insan o kitap hakkında araştırma yapmak istiyor ve incelemesini yazarken de okuduğu yazıların etkisinde kalabiliyor, onun için bazı cümlelerim okuduğum yazıların etkisindedir ve tabii Saramago’nun cümleleri de mevcut. Körlük bir post apokaliptik roman, ama en güzel tarafı da alışageldiğimiz nükleer savaş, sebebi bilinmeyen veya bir deney sonucu zombileşme vs. gibi bilindik bir konu yerine daha gerçekçi, herkesin hayatında en az bir kere kendi açısından düşündüğü, belki de en çok korkulan engellerden biri olarak görülen, tüm insanların rahatlıkla hissedebileceği şekilde bir kıyamet sonrasını anlatması, ama bu sefer kıyamete sebep olan ise bulaşıcı olan “körlük”. İnsandan insana geçen, tedavisi olmayan daha doğru tanımlamak gerekirse körlük ama nasıl bir körlük olduğu da bilinmeyen bir körlük. Kitabın güzel bir başka tarafı ise direkt bir şekilde kıyamet sonrası durum ile başlamayıp salgının en başından, daha ilk vakasından başlayıp her bir kısmı yavaş yavaş en başından okuyabilmemiz. Kitap kıyamet sonrası bir hikâye olmasının yanında da bir distopik eser. Kitabın geçtiği yerin ismini bilmiyoruz ama bu ülke, temsil edilmiş olabilecek pek çok ülke gibi yaşadığımız ülke de olabilir; çünkü ülkede her bir şey o kadar ama o kadar tanıdık geliyor ki, sıradan diyebileceğimiz insanların bu çok bilindik ülkedeki akışı değiştirebilecek duruşlarını, davranışlarını gözlemliyoruz. Saramago, farklı tarzını bu romanında artık zirveye çıkarmış.

Çarpıcı, korkutucu, düşündürücü hatta bu üçü kadar da mide bulandırıcı bir kıyamet senaryosu. Yazar bir gün bir kafede oturup siparişini beklerken “Ya hepimiz bir anda kör olsak” diye düşünüyor ve devamında da ortaya bu eserini çıkartıyor. Körlük betimlemeleri, ışığın sönmese değil de beyaz bir ışığın yanması, süt denizinin içindeymiş gibi körlüğün betimlenmesi gibi okuduğumuz her bir cümleyi görüp de okuyabilmemize yarayan gözlerimizin kıymetini sayfaları okuyup anladıkça, kitaptaki her bir cümle de artık okudukça insanı ürpertiyor. Ürperten bu cümleleri okurken, kitabın güzelliği ile beraber tek bir şey düşünüyoruz, okuduğumuz sayfaları okuyabilmemizi sağlayan organlarımız olan gözlerimizi. Kitabı çıplak gözle okuyun veya okumayın hiç fark etmez ama sürekli olarak aklınızda gözleriniz olacak, eminim ki sayfaları okurken, Saramago’nun birçok körlük betimlemesinde gözlerinizi kapatacak ve o hissedilen ya da hissedilemeyen duyguyu yaşamak ve en azından tatmak için o korkunuzla yüzleşmek isteyeceksiniz. Yazar roman içinde en çok beğendiğim yöntemlerden birini kullanmış, körlük salgınının geçtiği ülkenin ismini bilmediğimiz gibi kitap içindeki karakterlerin hiçbirinin de isimlerini bilmiyoruz, belki de Saramago’nun dediği gibi hiçbir karakterin ismi bize lazım değildir. Peki yazar bize karakterleri nasıl anlatıyor? Fiziksel özelliklerine ve mesleklerine göre, yani sıfatlar takarak: İlk kör adam, koyu renkli gözlüklü genç kız, şehla çocuk, doktor, doktorun karısı, taksi şoförü, albay ve polis. Bu durum karakterleri tanımamız için bence daha iyi bir yöntem olmuş. Çok karakterli romanlarda, özellikle de romanın başlarında karakterlerin isimleri verildikten sonra genelde kim kimdi diye karıştırırız ama Körlük’te karakterler fiziksel özellikleri ve meslekleri üzerinden tanıtıldığı için bu tarzda herhangi bir sorun olmuyor. Bir diğer farklılık ise diyalogların sadece virgül ile ayrılması, aynı cümle içinde verilmesi; çok ilginçtir ki okurken hiçbir şekilde sorun oluşturmadı. İlk başlarda biraz şaşırtıcı gelse de bu üsluba alıştıktan sonra tadı alınmaya başlanıyor. Saramago yazı dilinde imla kurallarına, noktalama işaretlerine tabiri caizse kafa tutmuş, diklenmiş diyebiliriz. Diyaloglarını tek bir cümle içinde sadece virgülle ayırarak uzatması, hatta bazı yerlerde bir sayfayı kaplaması, hatta ikinci sayfaya kadar sürdürmesine rağmen akıcı üsluptan en ufak bir azalma olmuyor. Bir yandan düşününce de hem noktalama işaretlerine karşı yazarın tavrı olsun hem de kurgunun ilginçliği, alışlagelmişin ötesindeki temeli olsun kitabı ve yazarı büyümlü gerçekliğin en güzel örneklerinden yapıyor. Kitap bir post apokaliptik roman ama daha öncelikli olarak bir sistem eleştirisi. Zaten Saramago kitabı olup da sistem eleştirisi olmazsa olmaz. Sıradan olan her bir unsuru çok vurucu bir şekilde, vurucu ve düşündürücü metaforlarla sunmuş ve insanın kör olduktan sonra nasıl da bir zavallıya dönüştüğünü, sadece gözlerinin mi yoksa insanlığın mı kör olduğunu bizlere sorduruyor.

Kitap boyunca körlük üzerinden siyasete, devlet felsefesine, dine, varsa da genel ahlak kuramlarına dair birçok konuyu barındırıyor, bu kuramlara eleştirisini metaforlar üzerinden yaparken de bunları bir yazar ve okur ilişkisi gibi değil de iki arkadaş havasında okura sunuyor; örnek olarak mesela bir konu üstünde yorum yaparken “Bunu böyle değil de şu şekilde de düşünebiliriz...” tarzında cümleler kurması kitabın gerçekliğini daha da vurucu yapmış. Körlük metaforu üzerinden tecrübelerimizden, yaptığımız gözlemlerden, farkında olup düşündüğümüz ya da farkında olmayıp düşünmediğimiz tüm kara gerçeklerden dem vuran, aslında bir yandan da son derece rahatsız edici, düşündürücü bir roman. Post apokaliptik duruma sebep olan “körlük”, bir çözüm bulunmadıkça insanlığı tamamen etkileyecek bir salgın mı yoksa gökyüzüne, çok yükseğe fırlatılan, en yüksek noktaya ulaştıktan sonra askıda kalmış gibi bir anda duran, yer çekimiyle ve Tanrı'nın kayırcılığıyla hemen sonra kaçınılmaz olarak düşmeye başlayan, böylelikle de beyaz, süt denizi içinde körlüğe düşen insanların üzücü, yıkıcı ve korkunç karabasandan çıkmasına sebep olabilecek bir ok gibi geçici mi? (Cümle yazara ait) Okurken hem sistem eleştirisine tanık olunuyor hem de bu şekilde salgının cinsi merak ediliyor. Yaşanılan bu süreç içinde insanların vazgeçemediği, olmazsa olmaz duygularına ve dürtülere de kitap içinde sürekli vurgu yapılmış: Açlık ve cinsellik. İşin içinde bir yaşam mücadelesi var ise tabii ki de açlık ve yemek yeme duygusu insanın vazgeçemediği bir dürtü olmasından ziyade vazgeçemeyeceği bir davranıştır, ortada bir yaşam var ise nefes alıp vermek ne kadar olması gereken bir şey ise yemek yemek de bir o kadar olması gereken yani vazgeçemediği değil vazgeçemeyeceği bir harekettir, buna ikinci örnek olarak da dışkılamanın verilmesi de son derece gereksizdir. Yemek yeniyorsa o da haliyle olacaktır sonuçta. Bence burada yazarın vermek istediği, yemek yemek değil de yiyecek bulma davranışlarıdır. Bana göre esas soru; bu şartlar altında olmazsa olmaz, insanın vazgeçemeyeceği davranış, dürtü cinsellik midir? Üreme hatta zevk ve haz için olması gereken cinsellik post apokaliptik bir yaşamda vazgeçilmez midir, yoksa alışkanlık mıdır veya bu kötü durumdan bir an olsun kaçış mıdır? Bana göre bu senaryoda insanın vazgeçemediği davranışın hangisi olduğu konusunda bulunması gereken cevap bu olmalı diye düşünüyorum. Sonuçta artık ortada alışlagelen insanca yaşam artık mevcut değil, insanlık kör gözlerle, bu şartlarda yaşamayı elbet öğrenebilir ama maalesef o zaman da acaba insanlıktan çıkılmış mı olunuyor? Şüphesiz insanlarla yaşamak zor değildir, zor olan onları anlamaktır. İnsanlığı düzelterek bir otorite var mıdır? İnsanlık bariz bir şekilde körlük sonrası duyguları ve davranışları yüzünden hiçliğe sürüklenmişken ve hiçliğin içinde yaşamaya başlamış durumda iken de maalesef hiçliği düzenlemek isteyen bir hiçlik yönetime hâkimdir ve bu durum da kitabın bana göre en karanlık havasıdır.

Edebiyat Kültür Sanat
raf

rafdergi20@gmail.com

raf_dergi

raf.dergi

rafdergi.com